

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.6.2008
KOM(2008) 334 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Slutevaluering af eTEN-programmet

(forelagt af Kommissionen)

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Slutevaluering af eTEN-programmet

(EØS-relevant tekst)

1. INDLEDNING

Denne meddelelse indeholder en slutevaluering af eTEN-programmet, der dækker perioden fra omlægningen i 2002 til programmets udløb i december 2006, i henhold til artikel 19 i finansforordningen for programmet.

2. BAGGRUND

eTEN-programmet udviklede sig fra initiativet vedrørende transeuropæiske net¹, der havde som mål at etablere transeuropæiske net inden for transport, telekommunikation og energi. Udvikling af europæiske transport-, telekommunikations- og energiinfrastrukturer er ambitiøse mål², som er nedfældet i traktaten og retningslinjerne for vækst og beskæftigelse³.

Formålet med eTEN-programmet var at bidrage til informationssamfundets udvikling med hensyn til vækst, beskæftigelse, social samhørighed og inddragelse af alle i den videnbaserede økonomi. Programmets hovedtemaer var elektronisk forvaltning og administration (eGovernment og eAdministration), elektroniske sundhedstjenester (eHealth), integration i informationssamfundet (eInclusion) og elektronisk læring (eLearning). Et sjette tema med særlig fokus på smv'er blev tilføjet senere.

Frem til 2005 havde alle TEN-initiativerne et fælles retsgrundlag for finansieringen⁴ (i det følgende benævnt "finansforordningen"), hvorefter den samlede fællesskabsstøtte højst kunne udgøre 10 % af de samlede investeringsomkostninger⁵. Inden for denne ramme finansierede eTEN projekter med op til 50 % af de samlede undersøgelsesomkostninger⁶ og med op til 10 % af projekter, som involverede

¹ Initiativet vedrørende transeuropæiske net (TEN) er baseret på artikel 154, 155 og 156 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, som fastsætter, at der skal etableres transeuropæiske net inden for transport, telekommunikation og energi.

² KOM(2007) 0135. Meddelelse fra Kommissionen om " Transeuropæiske net: På vej mod en helhedsstrategi" {SEK(2007) 374}.

³ Retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008), nr. 9, 10, 11 og 16.

⁴ Rådets forordning (EF) nr. 2236/95 af 18. september 1995 om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for transeuropæiske net (EFT L 282, 23.9.1995, s. 16), ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1655/99 af 19. juli 1999 og senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1159/2004 af 6. juli 2005.

⁵ Artikel 5 i Rådets forordning (EØF) nr. 2236/95.

⁶ Artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 2236/95. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1159/2005.

etablering af tjenester. Retsgrundlaget for finansieringen af eTEN blev revideret i 2002⁷ med henblik på at tillade støtte på op til 30 % af de samlede investeringsomkostninger til markedsintroduktionsprojekter.

I overensstemmelse med traktatens bestemmelser blev der opstillet et sæt retningslinjer for de påtænkte aktioners mål, prioriteter og hovedlinjer og udpegningslinjer af projekter af fælles interesse⁸ (i det følgende benævnt "retningslinjerne"). For at bringe programmet mere på linje med Fællesskabets politikker, herunder især med i2010, blev retningslinjerne ændret i 2002. Samtidig blev programmets navn ændret fra TEN Telecom til eTEN.

Ifølge artikel 19 i TEN-finansforordningen skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en samlet rapport om erfaringerne med mekanismerne i finansforordningen til ydelse af fællesskabsstøtte, navnlig mekanismer og bestemmelser i artikel 4. Dette dokument er udarbejdet for at opfylde denne bestemmelse.

eTEN-programmet blev gennemført ved hjælp af projekter med omkostningsdeling, der blev udvalgt på grundlag af offentlige forslagsindkaldelser. I alt 149 projekter med omkostningsdeling blev etableret på grundlag af offentlige forslagsindkaldelser med et samlet finansiering på lige over 177 mio. EUR. Projekter fra programmer i 2003 og 2004 er blevet afsluttet, men projekter fra 2005 og 2006 er stadig under gennemførelse. Samtlige projekter forventes afsluttet ved udgangen af 2009.

En midtvejsevaluering gennemførtes i 2005⁹. Den omfattede projekternes resultater fra programmer til og med 2002 samt de første resultater af det eTEN-program, der indledtes i 2002.

3. GENNEMFØRELSE AF EVALUERINGEN

Evalueringen omfattede en vurdering af følgende punkter: relevansen af programmets mål, prioriteter og gennemførelsesmetoder, programmets gennemslagskraft og virkning, dets generelle effektivitet og omkostningseffektivitet, dets nytte og resultaternes holdbarhed, årsagssammenhæng mellem anvendte ressourcer og aktiviteter og formodet virkning (interventionslogik).

Evalueringen blev gennemført i 2007 af et hold professionelle evalueringsekspertter fra en virksomhed¹⁰, hvormed der var indgået aftale om evaluering. De leverede en veludformet evaluering på baggrund af en grundig analyse af dokumentationsmaterialet, dvs. overvågnings- og evalueringsmateriale samt dokumentation og resultater vedrørende programmet. Derudover forbedrede evalueringsekspertterne kvaliteten af dokumentationsmaterialet ved at gennemføre interview med repræsentanter for de vigtigste interesserede parter. I henhold til

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1159/2005 af 6. juli 2005.

⁸ Europa-Parlamentet og Rådets beslutning nr. 1376/2002/EF af 12. juli 2002 ændring af beslutning nr. 1336/97/EF om et sæt retningslinjer for transeuropæiske telenet (EFT L 200 af 30.7.2002, s. 1).

⁹ KOM(2005) 354 endelig af 1. august 2005.

¹⁰ RAND Europe, som der blev indgået kontrakt med efter et begrænset udbud foranstaltet af GD for Informationssamfundet og Medier i efteråret 2006.

forordningen for programmet offentliggør Kommissionen hermed resultaterne af evalueringen i denne meddelelse.

4. EVALUERINGSRESULTATER

Bilag 1 i denne meddelelse indeholder alle evalueringsrapportens konklusioner.

Kommissionen bifalder evalueringsrapporten og dens resultater, som bekræfter, at programmet er blevet forvaltet effektivt, og at det har en nytteværdi.

Kommissionen skønner, i modsætning til evalueringsrapportens resultater, at der allerede er blevet skabt en vis synergivirkning mellem eTEN-programmet og EU's Samhørighedsfond. De nye medlemsstaters organer har opnået glimrende resultater inden for rammerne af eTEN-programmet takket være et finansielt bidrag på omkring 5 % fra de nye medlemsstater og et økonomisk afkast på ca. 11 %, når det gælder projektf finansiering. De indhøstede erfaringer med projektresultater danner et solidt grundlag for yderligere udvikling af tjenester, og det vides, at nogle organer allerede har kontaktet EU's Samhørighedsfond med henblik på støtte til yderligere etablering af tjenester. Når hovedparten af projekterne er fuldført, kan man forvente andre synergivirkninger. Kommissionen vil komme ind på spørgsmålet i midtvejsevalueringen af støtteprogrammet for ikt-politik under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP-programmet) i 2009.

Kommissionen erkender ligeledes de svage punkter, som evalueringsekspertene har peget på, især den tid, der går mellem fristen for indkaldelser, og indgåelsen af kontrakter samt de lange projekttidsplaner. Den bemærker, at disse svagheder dog kun i ringe grad indvirkede på programgennemførelsen som helhed. Kommissionen har allerede indført nye tjenester, som i fremtiden vil forkorte disse forsinkelser.

Den glæder sig over den positive vurdering af programmets udformning, programforvaltningens effektivitet og programmets potentiale i forhold til at levere bæredygtige resultater, indvirke positivt og tilføre merværdi ved at mobilisere alle de funktioner, som er en forudsætning for vellykket ikt-etablering, og fremskynde strukturelle forandringer. Resultaterne viser også, at CIP-programmets støtteprogram for ikt-politik forventes at kunne bygge på eTEN-programmets resultater.

Kommissionen mener, at gennemførelsen af denne unikke finansieringsmekanisme har været en særlig udfordring for alle involverede parter, og ser med tilfredshed på, at evalueringsekspertene anerkender den indsats, som har resulteret i centrale forbedringer i programmets sidste faser.

5. KOMMISSIONENS KONKLUSIONER

Kommissionen finder rapporten meget positiv, eftersom den bekræfter, at programmet er forvaltet effektivt, og at det rummer en nytteværdi. Rapporten har indkredset nogle svage punkter, men deres indvirkning på programmets overordnede gennemførelse har været minimal.

Til de umiddelbare resultater hører inddragelsen af aktører fra nye medlemsstater, smv'er og offentlige organer, hvilket har fremmet videre markedsintroduktion og

anvendelse af projektresultater på europæisk plan og forbedret konkurrencedygtigheden på de markeder for de typer tjenester, som finansieres af eTEN-programmet. På baggrund af de hidtil opnåede resultater kan det med rimelighed forventes, at programmet overordnet set vil få stor indvirkning ved at anspore til nye aktivitetsområder og vise, hvordan ikt kan bidrage til en effektiv strategi i relation til innovation og Lissabondagsordenen og i2010-mål. Resultaterne viser også, at opfølgingsprogrammet, nemlig CIP-programmets støtteprogram for ikt-politik, forventes at kunne udnytte eTEN-programmets resultater effektivt.

Evaluerings eksperterne og Kommissionen fortsætter deres arbejde i 2009 med henblik på at vurdere effekten af de projekter, som er gennemført i de sidste år af eTEN-programmet. Kommissionen vil redegøre herfor i midtvejsevalueringen af CIP-programmets støtteprogram for ikt-politik.

BILAG 1: Evalueringsrapportens hovedkonklusioner

RAND Europe har gennemført en slutevaluering af eTEN-programmet. Programmet sluttede officielt ved udgangen af 2006, selvom nogle af de projektaktiviteter, som blev indgået i slutningen af gyldighedsperioden, videreføres. Evalueringen gav anledning til følgende hovedkonklusioner:

Programmets generelle succes

Alt i alt var eTEN-programmet et velgennemført og i dets senere faser vellykket program, som bidrog til opfyldelsen af de overordnede målsætninger. To forhold gør sig imidlertid gældende. Succesen kom ikke i hus uden vanskeligheder, især i de første år af programperioden. Dertil kommer, at programmets succes ikke kan måles, eftersom dets indvirkning endnu ikke er fuldt synlig, og fordi dets overordnede målsætninger var formuleret i kvalitative vendinger uden konkrete målbare succeskriterier.

Programgennemførelsesmekanismer

Den eneste finansieringsmekanisme, som blev anvendt, var støtte. Det er i betragtning af projekternes beskedne størrelse ikke overraskende, og vi mener ikke, at dette forhold har haft en afgørende indvirkning på programmets resultater. Samspillet med Den Europæiske Fond for Regional udvikling og Den Europæiske Socialfond var ikke af nævneværdigt omfang til trods for de synlige fordele.

I starten var anvendelsen af mekanismen for markedsvalideringsprojekter lidt overdrevet (bl.a. fordi den tilbød mere favorable finansielle ordninger for deltagerne), men det blev korrigeret i programmets sidste faser. Mange markedsvalideringsprojekter, som var blevet bestilt før omlægningen, førte ikke til nogen synlig indførelse; dette forhold blev også forbedret i programmets senere faser.

Mekanismen for markedsintroduktionsprojekter blev først anvendt sent, men fungerede godt, især efter at støtloftet endelig blev fastlagt til 30 % af de samlede omkostninger. Der er nu nogle lovende introduktionsprojekter i gang og på vej, herunder også projekter, der stammer fra tidligere markedsintroduktionsprojekter.

Fleksibiliteten i finansieringsaftalerne viste sig at være utilstrækkelig. Når det gjaldt revision af projekter, var mulighederne for enten at indføre eller pålægge større ændringer, som var nødvendige under projektets gennemførelse, begrænset. I interviews fremførte nogle projektledere, at de havde haft indtryk af ikke at råde over konkrete midler til at ændre situationen, selv ikke når problemet var erkendt.

Effektiviteten af programforvaltningen

Fra 2003 opstod der ingen større forvaltningsproblemer, og niveauet i henseende til forvaltning, redelighed, åbenhed og gennemsigtighed samt effektiviteten af den daglige forvaltning var meget højt.

De praktiske procedurer for udarbejdelse af arbejdsprogrammer og forslagsindkaldelser, den medfølgende dokumentation og modtagelsen og bedømmelsen af forslag forbedredes i løbet af programperioden. Der var store problemer i starten (især med hensyn til

forslagsbedømmelse). Da de først var overvundet, fungerede disse mekanismer tilfredsstillende og ved programmets afslutning aldeles glimrende.

Formuleringen af mål og den måde, de afspejledes i udarbejdelsen af arbejdsprogrammet, var korrekt og passende. Udformningen af mål giver ikke anledning til kritik, og vi finder, at denne tilpasningsevne til ændringer i programmets eksterne omgivende miljø, uanset om det er på markedsområdet eller rent strategisk, er et meget positivt træk.

Processen forud for indgåelsen af kontrakter om projekter (udvælgelse, efterprøvelse af referencer og forhandling om de tekniske bilag til kontrakter) tog for lang tid. Dette problem var allerede blevet påpeget i midtvejsevalueringen, hvorefter det var fortsat. Derudover var projekternes tidsplaner for lange i forhold til lignende aktiviteter i virksomheder i den private sektor og sektorer under hastig udvikling. Denne faktor kombineret med forsinkelser i kontraktindgåelsen resulterede ofte i lange "markedsføringsforsinkelser", som sandsynligvis har skadet vellykkede markedsintroduktioner og reduceret deres potentielle indvirkninger.

Effektivitet, resultater og indvirkning

Programmet gjorde store fremskridt med hensyn til at inddrage aktører fra nye medlemsstater, smv'er og offentlige organer. Deres deltagelse udgør en kraftig tilskyndelse til videre indførelse og anvendelse af projektresultater i hele EU og fremmer konkurrencedygtigheden på markeder for disse og tilknyttede tjenester.

Igangsatte aktiviteter i programmets sidste fase ser lovende ud takket være opbygning af sektorbaserede værdikæder (især i den offentlige sektor). Der blev fokuseret på inddragelse af hele værdikæden i programmer, herunder partnere, som vil fortsætte aktiviteterne, og indtægtskilder, som vil blive opretholdt på bæredygtig vis, når projekterne er afsluttet. Denne inddragelse blev fuldt ud valideret og udgør en vigtig lære for fremtidige programmer.

Opfyldelse af program mål

Programmets sidste faser har efter vores opfattelse skabt en reel merværdi, fordi visse aktiviteter har lagt kimen til og/eller udgjort strukturelle ændringer, og indførelsen er blevet placeret i centrum af strategiudviklingen. Programmet kan med rimelighed forventes at få stor indvirkning ved at ansøre til nye aktivitetsområder og vise, hvordan ikt kan bidrage til en effektiv strategi i relation til innovation og Lissabondagsordenen og i2010-mål.

Aktiviteters bæredygtighed

Aktiviteters langsigtede bæredygtighed lader sig vanskelig bedømme på dette tidspunkt. Inddragelsen af hele værdikæden (som anvendes i de sidste, mere resultatrige faser af programmet) og det konkrete eksempel med visse projekter, som har ført til større indførelse takket være disse værdikæder, lægger klart op til meget positive fremtidsudsigter.